FÖRNYADT UNDERDÅNIGT BETÄNKANDE

ANGÅENDE

PENSIONERING AF ENKOR OCH BARN

EFTER

SVENSKA ECKLESIASTIKSTATEN

JÄMTE

FÖRSLAG TILL PENSIONSREGLEMENTEN,

MED ANLEDNING AF INKOMNA ANMÄRKNINGAR

AFGIFVET AF

DEN DERTILL I NÅDER FÖRORDNADE KOMITÉ.

STOCKHOLM, 1873.
P. A. NORSTEDT & SÖNER
KONGL. BOKTRYCKARE.

STORMÄGTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Sedan Eders Maj:ts Ecklesiastikdepartement till undertecknade komiterade öfverlemnat de utlåtanden, hvilka så väl af vederbörande presterskap och elementarlärare, som af konsistorierna, Stockholms skoldirektion samt direktionerna för nya elementarskolan och för lärarinneseminarium i Stockholm blifvit afgifna öfver det af komiterade omarbetade förslag till enke- och pupill-kassor för Rikets presterskap och elementarlärare, få komi-

terade, som tagit dessa utlåtanden i noggrannt öfvervägande, med anledning deraf i underdånighet anföra följande:

Af de inkomna utlåtandena framgår, att förslaget vunnit bifall och dels utan dels med smärre förändringar till nådig sanktion blifvit förordadt af *samteliga Stiftens presterskap*, samt likaledes af lärarne, konsistorierne och nämnda direktioner, med undantag af lärarne inom Westerås stift och pluraliteten af samma stifts konsistorium.

Denna pluralitet har i likhet med de öfriga elementarlärarne inom stiftet ansett den der samlade »betydliga» emeriti-kassa behöflig för sitt ursprungliga ändamål, och derför tillstyrkt pensionsförslaget endast under den förutsättning, att till grundfondens förstärkande andra medel genom Statsmakternas försorg beredas i stället för Westerås Stifts emeritikassa.

Detta förbehåll härrör, enligt komiterades mening, af missförstånd i afseende på den rättighet till pension å allmänna indragningsstaten, som blifvit samtelige elementarlärare genom 1858 års riksdagsbeslut beviljad. Så som detta beslut allt hitintils blifvit tillämpadt, kan ej befaras, att en lärare, som före upphunnen pensionsålder genom obotlig sjukdom blir urståndsatt att tjenstgöra, skulle gå i mistning af den pension, han för sin återstående lifstid behöfver. Och då inga särskilda förhållanden inom Westerås stift förefinnas, hvilka påkalla särskilda utomordentliga åtgärder för dess lärares tidigare pensionerande än öfrige lärares inom Riket, lärer Eders Maj:t i nåder icke finna något hinder för ifrågavarande emeritikassas användande till enke- och pupill-kassan.

Wisby Stift anser billigt, att en särskild fördel af emeritikassornas afkastning bör tillfalla de stifts presterskap och lärare, som hafva sådana kassor. Komiterade anse dock, att lika litet som — enligt hvad komiterade förut (förra Bet. sid. 6 & 7) anfört — presterskapet kan på grund af rättsanspråk återfordra dessa kassors redan insamlade medel, derföre att de hafva fallit af presterliga löner, lika litet äga de särskilda stiften något grundadt anspråk att behålla för sin enskilda räkning den del af dessa medel, som inom stiftet blifvit besparad.

Den vigtigaste anmärkning, som emot förslagen blifvit framställd, har uppkommit genom jemförelsen mellan de pensionsbelopp, som af de båda olika grundfonderna sannolikt kunna utdelas, då deraf synes, att lärareenka endast får omkr. $^{2}/_{3}$ af hvad som för prestenka är att påräkna — bådadera ur hvar sin grundfond.

Denna olikhet har man inom ett stift velat minska, inom ett afhjelpa genom en annan fördelning af emeritikassorna mellan presternas och lärarnes kassor, utan att för en sådan delning anföra andra skäl än den åsyftade likheten.

I Westerås stift har blifvit yrkadt att $^1/_4$ af de kadukmedel och vederlag under extra nådår, som hädanefter falla af presterliga löner, skola ingå till lärarnes kassa.

Att lärarne, om dessa anspråk beviljades, skulle gynnas på presterskapets bekostnad, lärer icke undgå Eders Maj:ts nåd. uppmärksamhet. Icke heller skulle den ifrågavarande olikheten dermed afhjelpas. Dertill fordras kraftigare medel, hvarföre ock inom flere stift den önskan blifvit uttalad, att genom Statsmakternas välvilliga mellankomst så stort anslag måtte beviljas till lärarnes enke- och pupill-kassa, att ur dess grundfond må kunna utdelas lika stort understöd till hvarje enka, som det för prestenka beräknade.

Komiterade, som vid förslagets uppgörande saknade skäl att för lärarnes enke- och pupill-kassas grundfond antaga någon annan beräkningsgrund än för presternas, tveka dock icke att, instämmande i denna önskan, i underdånighet anhålla, att Eders Maj:t täcktes genom nåd. proposition till Riksdagen söka bereda för sagda ändamål tillräckliga inkomster. Härtill skulle, utöfver det, som af lärarelöner för en gång komme att inflyta, erfordras 18,000 rdr årligen.

Redan vid förslagets afgifvande hafva komiterade hyst någon tvekan om lämpligheten af att för kassans räkning uppbära ett års inkomst af hvarje lärarelön, och derför alternativt föreslagit endast statsanslag till denna kassa. Ehuru inom ett stift det förra alternativet blifvit förordadt, torde dock de starkare skälen tala för det senare. De löner, som vid läraretjenster vid inträffande ledighet skulle till kassan inflyta, äro i sjelfva verket statsanslag, hvilka på en omväg och ojämnt skulle komma henne till godo. Och hvad inom Skara Stift af en reservant blifvit anfördt angående olägenheterna för kyrkan deraf, att hvarje tjenst ett år måste bestridas genom vikarie, torde inom skolan vara en vida obestridligare sanning. Af dessa skäl våga komiterade i underdånighet hemställa, att på sätt förut genom det senare alternativet är föreslaget, till grundfond för lärarnes enke- och pupill-kassa må anvisas statsanslag. Och då för staten likasom för den enskilde en årlig utgift är mindre kännbar än att på en gång afsätta ett kapital till framtida behof, och derför torde hafva större utsigt att af Riksdagen beviljas, anse sig komiterade böra uppgifva att till fyllande af

i fråga varande behof skulle enligt beräkning erfordras 53,000 rdr årligt anslag till lärarnes enke- och pupill-kassa eller — med hänseende dertill att inkomsten till presterskapets grundfond såsom till en del beroende af konjunkturer kan utfalla något mindre än efter den deröfver gjorda beräkning — i rundt tal 50,000 rdr.

Om den inom flere stift yttrade önskan, på sätt komiterade i underdånighet nu föreslagit, vinner fullbordan, så försvinner det hufvudskäl, som nödgat komiterade att föreslå särskilda enke- och pupill-kassor för presterskap och lärare, och båda dessa kassor kunna och böra i detta fall sammanslås till en enda, hvaraf fördelarne å ömse sidor äro så påtagliga, att det torde vara öfverflödigt att derom synnerligen orda. De inskränka sig ingalunda blott till mindre förvaltningsomkostnader och inrättningens jämnare gång genom dess större omfattning. Af inkomna anmärkningar, särskildt öfver § 4, visar sig äfven, huru svårt det är att uppgöra fullt rättvisa grunder till bestämmande af deras afgifter, som öfvergå från lärare-tjenst till presterlig eller tvärtom o. s. v. hvilka svårigheter försvinna, om pensionsinrättningen blir en enda för bådadera slags tjenstemännens enkor gemensam.

Då komiterade emellertid måste antaga en möjlighet, att den önskvärda sammansmältningen af båda inrättningarna icke kan komma till stånd, böra komiterade taga i betraktande den anmärkning, som från tvänne håll inkommit, att näml. den gemensamma förvaltningen af de båda kassorna vore olämplig hufvudsakligen af det skäl, att lärarne, såsom till antalet underlägsna, skulle komma att sakna det inflytande på förvaltningen af deras kassa, som för delägare kan anses betryggande. I ett stift har man till förekommande af detta befarade missförhållande velat förbehålla lärarne dels att tillsätta en ledamot i direktionen och en revisor, dels att välja 4 fullmäktige vid bolagsstämma jemte de af stiftens presterskap valda 13; i ett annat stift har man föreslagit, att en revisor skulle utses bland skollärarne. Härmed afhjelpes visserligen en befarad underlägsenhet vid val af styrelseledamöter m. m. men deremot icke underlägsenheten vid besluts fattande, så väl inom direktionen, som vid revisionen och bolagsstämman.

Skulle man med skäl befara, att presterskapets förvaltande myndigheter skulle försumma eller förnärma skollärarnes enke- och pupill-kassas rätt och bästa, så lärer intet annat mera betryggande medel deremot finnas, än det, som af ett stift blifvit föreslaget, nämligen att låta hvardera pensionsinrättningen få sin särskilda förvaltning.

Angående de speciela anmärkningar, som öfver särskilda punkter af de föreslagna reglementena blifvit afgifna, kunna komiterade fatta sig kort. De flesta af dem hafva blott åsyftat förtydligande af punkternas innehåll, hvilket ock komiterade sökt åstadkomma genom, vanligtvis blott smärre, redaktionsförändringar, såsom vid §§ 1, 9, 12, 13, 26, 27.

Först vid § 3 har en vigtigare anmärkning mot förslaget blifvit framställd. Ett stifts presterskap har nämligen framhållit, hurusom § 3 mom. 2, 3 innehålla så fördelaktiga bestämmelser för dem, hvilka uraktlåta att vid inrättningens stiftelse i densamma ingå, men sedermera vilja blifva delägare, att sannolikt alltför många skola deraf föranledas till uppskof med inträdet. Komiterade kunna icke jäfva riktigheten af denna anmärkning och hafva derföre uppställt en annan beräkningsgrund för dessa afgifter, öfverensstämmande med den, hvilken ränte- och kapitalförsäkringsanstalter tillämpa. Deremot hafva komiterade fortfarande användt den i förslaget framställda mildare beräkningsgrunden för dem, som inträda i inrättningen i följd af prestvigning eller erhållande af ordinarie läraretjenst efter inrättningens stiftelse, helst dessa icke kunna anses förut hafva uppburit löneinkomster och lika litet hafva fritt val i afseende på inträde.

Då det vidare otvifvelaktigt är obilligt, att samma åldersskilnadsafgift skulle erläggas under de första åren, då en blifvande enka erhåller blott en mindre eller större *del* af den pension, hvars fulla belopp genast erhålles vid inrättningens 23:dje år, har den till § 5 hörande tabell derefter blifvit rättad.

Äfvenså har i § 7 och dertill fogade tabell en mera rationel grund blifvit införd för den utdelning, hvilken äfven åt afsatt prestmans enka och barn kan anses rättvis.

I § 20 har blifvit yrkadt den förändring, att direktionens ledamöter böra utses bland delägarne. Komiterade, i likhet med Linköpings konsistorium, anse dock för sin del denna inskränkning i delägarnes fria val af direktionsledamöter icke kunna medföra någon fördel, utan tvärtom den olägenhet, att en för öfrigt tjenlig person, för hvilken pluraliteten af bolagsstämma har fullt förtroende och som till uppdragets fullgörande kan finnas villig, icke kan väljas. Det lärer väl icke lida något tvifvel att, utan all sådan föreskrift, direktionens ordförande och ledamöter helst utses bland delägarne, då tillgång finnes; och blir det, såsom komiterade föreslagit, äfvenledes fritt att besätta ifrågavarande platser liksom fullmäktiges med prester eller lärare, huru många af hvardera slaget af delägare,

som man finner lämpligt, så torde icke heller behöfva befaras, att sådan tillgång kommer att saknas.

Komiterade anse dock för sin del denna skilsmessa obehöflig äfven om hinder skulle uppstå för båda pensionsinrättningarnas samtidiga ordnande, helst de förvaltande myndigheterna i intet fall äga att besluta om de afgifter som skola ingå eller pensioner, som skola utgå, och icke heller, såvida kassorna både till inkomster och utgifter blifva åtskilda, genom någon förblandning af deras medel skulle kunna tillskynda den ena en vinst på den andras bekostnad.

Då derjemte man torde få hoppas, att Eders Maj:t, enligt fleres uttalade och, såsom det synes komiterade, på goda skäl stödda önskan, täckes första gången utse direktion för kassorna, i hvilket fall äfven Eders Maj:t lärer vara oförhindrad att nämna samma personer till att ombesörja den ena så väl som den andra kassans angelägenheter, kan det för framtiden öfverlemnas åt de lärare, hvilka såsom delägare ingå, att om de dertill finna skäl, anmäla sin önskan att erhålla sin egen, från presterskapets skilda direktion, revisorer och bolagsstämma.

Af hvad komiterade nu haft nåden att anföra, hafva komiterade funnit sig föranlåtna att omredigera förslagen till Reglemente, så att ett förslag (N:o 1) blifvit redigeradt under förutsättning af en enda enke- och pupillkassa, gemensam för hela ecklesiastikstaten, prester och elementarsamt seminariilärare, samt ett annat (N:o 2) i två skilda afdelningar, nämligen ett reglemente för presterskapets (A) och ett annat för elementarlärarnes (B) med blott gemensam förvaltning.

Skulle Eders Maj:t bestämma att äfven förvaltningen bör åtskiljas, så erfordras derför ny redaktion endast af en och annan § af kapp. V och VI.

Allt sedan Riksdagen 1834—1835, då prestestånd et begynte att tänka på en pensionsinrättning för presterskapets enkor och barn, har det missförhållande varit öfverklagadt, att inkomsterna af presterliga lägenheter användas till byggande af skolhus och pensionering af skollärare. Genom det nådiga Cirkuläret af den 17 Juli 1858 tillät äfven Eders Maj:t att vid uppgörande af förslag till pensionsinrättning beräkna de till stiftens byggnads- och emeriti-kassor m. m. inflytande vakans- och kaduk-medel af presterliga lägenheter såsom tillgång. Då undertecknade komiterade fått samma nådiga anvisning under en något förändrad form, så hafva komiterade deraf hämtat anledning till det stadgande, som innehålles i § 9 mom. 2. Emellertid hafva komiterade af de inkomna utlåtandena, och sär-

skildt genom det af Upsala Domkapitel afgifna, funnit, att icke nämnda moments nuvarande ordalydelse, likasom icke heller den ordalydelse samma mom. äger i 1863 års förslag, kan förekomma att, så länge § 133 c i Kongl. Stadgan för Elementarläroverken af den 29 Januari 1859 är oförändrad, samma slags vakansmedel äfven skulle kunna utkräfvas för byggnadskassornas räkning och således en beställning två år komma att stå ledig, då ingen nådårstagare efter den aflidne prestmannen finnes. Komiterade, hvilka icke anse det höra till ett pensionsreglemente att förebygga ett sådant misstag om Eders Maj:ts mening, och icke heller anse sig befogade att ingå i någon pröfning af hvad Upsala Domkapitel om detta stifts byggnadskassa för öfrigt hemställt, våga dock, med anledning af hvad nu blifvit anfördt, fästa Eders Maj:ts nådiga uppmärksamhet på behofvet att, samtidigt med beviljad nådig fastställelse af reglementet för presterskapets enke- och pupill-kassa, till all kraft och verkan undanrödja § 133 c af nu gällande Kongl. Stadga för Elementarläroverken.

Af Reglementets § 9 mom. 3 är visserligen klart, att icke kadukmedel kunna vidare utgå enligt Kongl. Skolstadgans 136 §; dock torde till förekommande af all tvekan äfven denna § i nåder på samma gång upphäfvas.

Med anledning af hvad komiterade (förra Bet. sidd. 25—26) i underdånighet hemställt angående nu varande enkors understöd har blifvit föreslaget:

Af Skara stift: att i § 9 af reglementet för den nya enke- och pupillkassan skulle insättas ett moment, som tillerkände presterskapets grundfond $^3/_4$, och lärarnes $^1/_4$ af den till fattige enkors understöd år 1653 anslagna kronotionden »i den mon den för sitt nu varande ändamål befinnes obehöflig».

Ehuru ett sådant stadgande skulle synas fullt förenligt med de fattigas rätt och bästa, då det icke gör anspråk på ifrågavarande medel förrän behofvet af dem till fattigas understöd upphört, anse dock komiterade det öfverflödigt, så vidt som, enligt hvad komiterade i sitt betänkande aldrasist föreslagit, det på särskild anmälan från stiften och derefter verkställd nådig pröfning får bero, *när* dessa och dylika understödsmedel finnas obehöfliga för sitt nu varande ändamål. Att genom ett för hela riket gemensamt stadgande vilja liksom påskynda deras indragning till enke- och pupillkassan, skulle komiterade för sin del anse mindre väl betänkt.

Elementarlärarne i Gefle, som inse billigheten deraf att, på sätt komiterade föreslagit, presterskapets förening af år 1653 vinner förnyad stadfästelse med förbindelse för både prester och skollärare att tills vidare be-

tala deri stadgade enkehjelpsspanmål, vilja dock på samma gång »framhålla billigheten och rättvisan deraf, att i sådant fall elementarlärarnes enkehjelpsafgifter skiljas från presterskapets och hvardera för sig uteslutande användas den ena till understöd åt presterskapets, den andra åt elementarlärarnes enkor och barn»; och uppgifva det stora missförhållandet mellan de från elementarlärarne till enkehjelpsfonderna ingående bidrag och de från nämnde fonder till elementarlärarnes enkor och barn tilldelade understöd såsom hufvudorsak till lärarnes »starka missnöje med hela enkehjelpsinrättningen, som tydligast gifvit sig tillkänna deruti, att de under de sista åren allt mera undandragit sig erläggandet af denna afgift».

Mot den af bemälde lärare fordrade skilsmessan kan invändas, att en stor del af de aflidne prestmän, hvilkas enkor och barn nu erhålla enkehjelp, varit skollärare, hvilka förr eller senare, somliga först vid ålderdomens annalkande, vunnit presterlig befordran, och synes det hvarken billigt eller rättvist, att dessa enkor af sådant skäl skulle ensamt af presterskapets sammanskott njuta understöd, hvilket, då tillgångarna äro inskränkta till ett visst belopp, måste blifva så mycket mindre för dem alla. Dessutom, då här är fråga om fattigunderstöd, hvilka böra lämpas efter behofven, icke om pensioner, hvartill rätt förvärfvas, torde det yttrade starka missnöjet böra afhjelpas genom sådana åtgärder inom stiftet, som tjena till att, så vidt möjligt är, förekomma, att enkehjelpen utdelas utan afseende på behof, — i fall sådant skulle hafva ägt rum — men icke genom de fattiga enkornas och understödsmedlens delning i två klasser efter mannens sista tjenstebefattning.

Stockholms presterskap och stads konsistorium anser obilligt att frånkänna »nu lefvande icke nödställda enkor rätt till understöd af de så kallade enkehjelpsmedlen och att dessa understödsmedel böra till samma belopp som förut tillkomma alla nu lefvande prestenkor utan undantag under deras lifstid».

Häremot nödgas komiterade erinra, att ifrågavarande icke nödställda enkor icke hafva rätt till någon andel af den donerade kronotionden och de medel, som af ecklesiastikstaten enligt 1653 års, år 1685 stadfästade, förening utgå. Hvad som af dessa medel användes till understöd af icke nödställda enkor fråntages med orätt de fattiga enkorna, och detta lärer icke Stockholms presterskap vilja yrka.

Dess mening kan då icke vara någon annan, än att af andra medel, eller sådana bidrag, som prester och lärare sedermera frivilligt sig åtagit,

skulle tillförsäkras de icke nödställda enkorna deras hittils tilldelade små pensioner, eller med andra ord, att hvad som hittils frivilligt blifvit erlagdt, skulle förvandlas till en obligatorisk förbindelse. Till att ålägga alla ecklesiastika tjenstemän en sådan ny, bestämd förbindelse till nu lefvande icke nödställda enkor, synes den tid icke synnerligen väl vald, då man inbjuder nu varande och tillförbinder blifvande innehafvare af sådan tjenst att med ännu större uppoffringar sörja för sina egna efterlefvande, utan torde, hvad förenämnda enkor angår, allt hvad de billigtvis kunna begära, blifva uträttadt genom den af komiterade föreslagna åtgärden att öfverlemna deras pensionering för framtiden åt presterskapets och lärarestatens goda vilja. Denna tillgång lärer, såsom komiterade våga hoppas, hvarken i eller utom Stockholm allt för hastigt försina.

Sluteligen utbedja sig komiterade att få fästa Eders Maj:ts nådiga uppmärksamhet derpå, att den förening af presterskapets och lärarestatens enke- och pupill-kassor under en styrelse, hvilken komiterade förordat, icke förutsätter, att dessa kassor fullkomligt samtidigt måste grundas eller träda i verksamhet. Då till den ena kassans bildande endast sådana medel erfordras, hvilka allt hitintils, under mer än ett sekels förlopp blifvit af Kongl. Maj:t ensam disponerade, men till den andra deremot statsanslag, så synes icke ett hinder som blott befinnes röra det ena slaget af dessa tillgångar, böra verka derhän, att icke heller den andra kassan, för hvilken icke samma hinder förefinnes, skulle komma till stånd.

Med djupaste undersåtlig vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormägtigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Majestäts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar

A. F. SONDÉN. H. A. WITT. F. W. HULTMAN.

Adolf Sondén.

I. **Förslag**

till

Reglemente

för Svenska Ecklesiastikstatens Enke- och Pupill-kassa.

Kapitlet I.

Om delägarne.

§ 1.

Berättigade att, under de vilkor och bestämmelser, som nedanföre stadgas, inträda uti denna inrättning vare alla nuvarande, och förpligtade att deruti ingå alla efter denna inrättnings början blifvande ordinarie och extra-ordinarie prestmän, äfvensom öfriga tjenstemän, som hafva presterlig tjenstårsberäkning.

§ 2.

Delägares såväl årsafgift som den pensionsandel, hvilken efter hans död tillfaller hans efterlefvande af tillskottsfonden (se §§ 9 och 18), bestämmes i viss procent af hans lön; pensionsandelen efter den lön, han senast innehaft.

Delägares årsafgift utgöres med 2 proc. af hans lön. Rektor vid högre elementarläroverk erlägge afgift endast för den lön, hvartill han såsom lektor är berättigad, så vida han icke förbinder sig att allt framgent erlägga afgift för hela rektorslönen, i hvilket fall hans efterlefvande komma i åtnjutande af derefter beräknad pensionsandel.

Presterlig lön beräknas härvid till det penningebelopp, hvilket Kongl. Maj:t i dess Ecklesiastik-Departement lagt till grund vid löneregleringen och hvilket återfinnes i den vid reglementet bifogade tabell 1. (Se komiterades förra betänkande sidd. 60—78.)

De löner, som icke äro reglerade, beräknas till det belopp, hvartill hvar och en enligt bevillningstaxeringens uppskattning, boställena inberäknade, uppgår, och bör den, som enligt §§ 1 eller 3 såsom delägare inträder, i sådant fall till kassans direktion ofördröjligen lemna behörigt utdrag af bevillningstaxeringslängden.

Extra ordinarie prestmän erlägge afgift äfvensom deras enkor åtnjute pension bådadera beräknadt efter 600 R:drs lön.

Hvilken procent af aflidne delägares lön kommer att såsom pension åt hans efterlefvande utdelas, bestämmes i §§ 12, 13 och 18.

§ 3.

Vill den, som enligt § 1 varit berättigad att vid inrättningens stiftelse i densamma såsom delägare ingå, men detta uraktlåtit, sedermera blifva delägare, vare det honom tillåtet, såvida han kan förete behörigt läkarebetyg efter bifogade promemoria; men erlägge dervid retroaktiv-afgift för de år, han uppskjutit sitt inträde, beräknad efter tabell II. A.

§ 4.

Ingår någon i kyrkans tjenst eller tillträder lärarebefattning senare än vid 25 års ålder, vare han förbunden, att för de år, hvarmed hans ålder öfverskjuter 25, erlägga retroaktiv-afgift, på sätt tab. II. B föreskrifver, dock utan skyldighet att förete läkarebetyg.

För den, som förut icke innehaft någon tjenst med lön, eller ock tjenst, för hvilken han haft del i annan enke- och pupill-kassa, beräknas lönen vid retroaktiv-afgiftens erläggande för prest, såsom för extra ordinarie prestman, för lärare efter lägsta lönegrad.

§ 5.

Delägare, som ingår äktenskap med qvinna, hvilken är mer än 10 år yngre än han sjelf, erlägge åldersskilnads-afgift enligt Tab. III.

§ 6.

Den, som afsäger sig innehafvande befattning tillika med den dermed följande lön, må, om han så önskar, i inrättningen med fortfarande rättig-

heter och skyldigheter qvarstå. Den deremot, hvilken såsom emeritus erhåller lön, erlägge afgift efter den lön han innehaft före afskedstagandet och åtnjute hans efterlefvande pension äfven i förhållande dertill.

§ 7.

Delägare, som genom laga kraftvunnen dom blifvit embetet förlustig vare från inrättningen skild. Om afsatt delägare vid sin död efterlemnar enka eller barn, erhålla dessa ur tillskottsfonden den pension, hvartill matematiska värdet af mannens under sin tjenstetid gjorda insatser berättigar på sätt tab. II C utvisar.

§ 8.

Ingen delägare må under något vilkor sina till inrättningen gjorda insatser återbekomma; ej heller må någon delägare från inrättningen utträda eller derifrån skiljas under andra förhållanden, än här förut nämnda äro.

Kapitlet II.

Om kassans tillgångar.

§ 9.

Uti Enke- och Pupill-kassans *Grundfond* ingå följande medel:

1:o Det af Kongl. Maj:t dertill nådigst anslagna kapital samt af riksdagen beviljade årliga anslag.

2:o Ett års behållen inkomst af hvarje presterlig beställning i riket, hvilken inkomst utfaller, då en viss beställning första gången efter reglementets fastställande varder ledig.

3:o All behållen inkomst vid presterlig syssla, hvilken till följd af tvist eller annan omständighet kommer att stå ledig utöfver den lagliga tillträdestiden, samt vederlag under extra nådår.

I *Tillskottsfonden* ingå:

4:o Den af Prestståndet donerade f. d. arkivkassan samt Stockholms centonalkassa.

5:o Delägares bidrag, så väl årsafgifter enligt § 2, som de retroaktiv-afgifter, hvilka enligt §§ 3, 4, och åldersskilnadsafgifter, som enl. § 5 skola erläggas.

Tillfaller någon enskild donation Enke- och Pupill-kassan, skola de deraf härflytande medel användas enligt gifvarens föreskrift, till förstärkande af grundfonden, tillskottsfonden eller på annat sätt, som enligt Direktionens ompröfning finnes vara med inrättningens syfte förenligt.

§ 10.

Delägares afgifter äro exekutiva. Försummar delägare att afgift i vederbörlig tid inbetala, erlägge han för den ifrån förfallodagen öfverskjutande tiden $\frac{2}{3}$ procent i månaden.

§ 11.

Såväl räkenskaps- som pensions-året beräknas från den 1 maj såsom ecklesiastikåret.

Årsafgift erlägges för lägenhet af den, som lönen tillfaller, såväl under tjenste- som nåd-år. Sker ombyte under löpande år, så erlägges årsafgift af afträdaren, hvilken dock äger att af tillträdaren erhålla ersättning i mon af dess andel i årets lön.

Prestviges någon före den 1 november, erlägge han för då löpande år full årsafgift; sker ordination senare, betale hälften.

Tillträder någon lärarebefattning före den 1 november, erlägge han för då löpande år full årsafgift, tillträder han senare betale hälften, allt så vida han icke vid annan läraretjenst afgift erlagt.

Kapitlet III.

Om pensionärerna.

§ 12.

Pensionsberättigade enligt de i §§ 2, 7 och 18 stadgade grunder äro, så snart löneinkomsten af sysslan frånträdes:

1:o delägares efterlemnade enka;

2:o delägares efterlemnade barn:

a) då de icke fyllt 21 år;

b) efter fyllda 21 år, då de genom kropps- eller sinnes-sjukdom äro urståndsatta att till sitt uppehälle bidraga;

c) döttrar efter uppnådda 55 år, såvida de icke äro eller hafva varit gifta.

§ 13.

Ensam enka är berättigad till pension enligt §§ 2, 7 och 18; enka med ett barn åtnjute derå 30 procents förhöjning, enka med 2 barn 50 procents förhöjning, enka med flere än 2 barn 10 procents ytterligare förhöjning för hvarje följande barn.

Barn, sedan modren dött eller trädt i nytt gifte, åtnjute: 1 barn 50 proc. af den pension, som skulle modren tillfalla; 2 barn modrens hela pension; 3 barn samma pension med 30 procents förhöjning; 4 barn pensionsbeloppet med 50 procents förhöjning; flere än fyra barn ytterligare 10 proc. förhöjning för hvarje barn utöfver nämnda antal.

De i föregående § 12 mom. 2, b) och c) omförmälda erhålla 50 proc. hvar af modrens pension.

§ 14.

Pensionsrätt förloras:

1:o. då pensionär dör eller träder i äktenskap; och beräknas sista pensionen till slutet af det halfår, under hvilket förändringen timat;

2:o. för minderåriga barn med utgången af det halfår, under hvilket de fyllt 21 år.

§ 15.

Pension, som under tio år icke blifvit uttagen på sätt nedanföre stadgas, återfalle till fonden.

§ 16.

Pensionerna kunna icke för skuld utmätas eller seqvestreras. Pantförskrifning af eller invisning i denna tillgång vare ogild. Pensionens utbetalning i förskott vare icke tillåten.

Kapitlet IV.

Om pensionsinrättningens utgifter.

§ 17.

Pensionsinrättningens utgifter vare:

1:o. oundgängliga förvaltningsomkostnader; dessa bestridas af grundfonden;

2:o. utdelningen till pensionärer.

§ 18.

Pensionsutdelningen sker efter följande grunder.

Sedan genom fullständig redovisning behållna årsinkomsten med afdrag af alla förvaltningskostnader blifvit känd, bestämmes derefter

den summa, som under nästföljande år till alla då varande pensionärer får utdelas särskildt af grundfonden, särskildt af tillskottsfonden.

A. *Grundfonden.*

Den summa, som ur grundfonden får utdelas under nästa år, bestämmes på följande sätt:

1:o Beräknar man närvarande värdet af de vid räkenskapsårets början ännu icke influtne vakansmedel (§ 9 mom. 2) och adderar detta värde till kassans då varande verkliga behållning af utlånade kapitaler och kontant inneliggande medel. Se Tab. IV.

2:o Beräknas den räntefot, hvarefter under föregående år kassans medel varit fruktbara.

3:o Efter denna räntefot beräknas ett års inkomst af den i mom. 1 funna summan.

4:o Af den så beräknade årsinkomsten utdelas så många procent, som för hvarje år i Tab. V bestämmes.

Denna summa utdelas i lika lotter till alla innehafvare af hel pension och proportionsvis till dem, som enligt § 13 hafva mer eller mindre.

B. *Delägares tillskottsfond.*

Utdelningssumman utgöres af den i Tab. V för hvarje år bestämda procent af förra årets verkliga inkomst.

Denna summa utdelas derefter till pensionärerna i proportion mot deras aflidne mäns och fäders senast innehafda lön och föröfrigt med iakttagande af hvad §§ 7 och 13 föreskrifva.

Kapitlet V.

Om inrättningens styrelse och förvaltning.

§ 19.

Inrättningen åtnjute samma rättigheter och förmåner, som civilstatens enke- och pupill-kassa.

§ 20.

Inrättningens styrelse och förvaltning anförtros åt en direktion, som för sina åtgärder ansvarar efter lag. Direktionen hafve sina sammanträden i Stockholm.

Denna direktion utgöres af fem ledamöter, af hvilka en tillika är ordförande. Dessa nämnas första gången af Kongl. Maj:t, och väljas sedermera, ordföranden särskildt och de fyra öfriga ledamöterna särskildt, vid ordinarie bolagsstämma, som tillika utser suppleant för hvarje ledamot.

§ 21.

Direktionen sammanträde på kallelse af ordföranden, så ofta inrättningens angelägenheter det påkalla. Skulle ordföranden hafva förfall, före den i första rummet valde ledamoten ordet. Beslut må ej fattas, der icke tre ledamöter äro närvarande. I händelse af lika röster gälle den mening, hvilken ordföranden biträder.

§ 22.

Direktionen utser till sitt biträde en sekreterare, som tillika är ombudsman, samt en kamrerare, som derjemte är kassaförvaltare. Direktionen äger tillika rättighet att till sin betjening antaga en vaktmästare.

Skulle så nödigt pröfvas, må direktionen tillika utse och antaga ett ombud för hvarje stift.

Dessa tjenstemän fullgöre sina uppdrag enligt detta reglemente och den instruktion, som af direktionen varder dem meddelad.

§ 23.

Direktionens ordförande, som tillika är verkställande direktör, äfvensom öfrige ledamöter åtnjute tills vidare ett arvode, som första gången vid deras tillsättning af Kongl. Maj:t bestämmes och sedermera på bolagsstämma.

Arvode åt sekreteraren och kamreraren äfvensom lön åt vaktmästaren bestämmes för första året af direktionen och sedan af denna i samråd med revisorerna.

§ 24.

Direktionen ansvare gemensamt för pensionsinrättningens fonder och medel samt låte sig angeläget vara att, så snart som möjligt, göra alla medel emot behörig säkerhet fruktbara, så vidt de icke behöfva inneligga för inrättningens ändamål.

§ 25.

Alla värdepapper och kontanta medel förvaras uti inrättningens kassakista, hvilken vare försedd med trenne lås, till hvilka ordföranden, en ledamot och kamreraren hafva hvar sin nyckel.

§ 26.

1) De i 9 § 2:do och 3:o behållna inkomster af ecklesiastiksysslor uppbäras af konsistorierna, för att till Enke- och Pupill-kassans direktion öfverlemnas och redovisas, mot hittills vanlig provision.

2) Kontraktsprostarne infordre årligen i november månad ifrån kontrakternas pastorer noggranna förteckningar öfver de pensionärer, som inom deras respektive pastorater äro boende jemte uppgift å deras ålder, för barn mellan 21 och 55 års ålder derjemte bestyrkt uppgift om sådan sjuklighet som § 12 mom. 2 b) omförmäler, samt insände dessa uppgifter till Direktionen eller dess stiftsombud före december månads utgång.

§ 27.

Pensionär, som ändrat vistelseort, anmäle sig, inom 14 dagar efter inflyttningen, hos pastorsembetet och tillkännagifve sin pensionsrätt. Underlåtes detta, åligger det pensionären, att inom december månads slut sjelf anmäla sig hos direktionen till pensions utbekommande. Vid sådan anmälan bör vara bifogadt betyg om pensionärs ålder, särskildt för enka och särskildt för hvarje pensionsberättigadt barn, samt derjemte intyg om oförmåga att bidraga till sitt uppehälle i det fall, att pension af denna anledning sökes; och för döttrar öfver 55 års ålder intyg, att de hvarken äro eller varit gifta. Sådant betyg bör vara utgifvet af prest eller, om pensionär vistas utrikes, af svensk konsul.

§ 28.

Under maj månads lopp infordre kontraktsprostarne af delägarne inom kontraktet och rektorerna af delägare vid läroverken de afgifter, som skola under det löpande året till inrättningen erläggas, och redovise dem inför direktionen eller dess stiftsombud före juni månads utgång med uppgift å de delägare, hvilka möjligen försummat inbetalning. Inrättningens ombudsman vidtage sedan ofördröjligen lagliga åtgärder för indrifvande af resterande medel.

§ 29.

Direktionen verkställe granskning af pensionslistorna och bestämme pensionsbeloppen hvarje år före januari månads utgång.

§ 30.

Utdelning af pensionerna sker tills vidare en gång om året, nämligen uti februari månad. Pensionär hafve rätt att uppbära pension antingen, efter derom gjord anmälan, omedelbarligen hos direktionen, eller hos den eller de personer inom stiften, å hvilken eller hvilka direktionen lemnat anvisning.

§ 31.

Pensionsinrättningens direktion och stiftsombud samt kontraktprostarne och rektorerna åtnjute fribrefsrätt i alla de ärenden, som inrättningen angå

§ 32.

Direktionen äger att för tjenstefel anställa åtal emot underlydande tjenstemän, stiftsombud inberäknade, äfvensom att, der nödigt pröfvas, utan föregånget åtal genast förafskeda felaktig tjensteman. Dock böra i senare fallet minst fyra af direktionens ledamöter vara om beslutet ense.

Kapitlet VI.

Om det inseende öfver pensionsinrättningen, som tillkommer delägarne, samt om förvaltningens och räkenskapernas granskning.

§ 33.

Revision af förvaltning, räkenskaper och tillgångar verkställes i Stockholm hvarje år under förra hälften af augusti månad genom 3 af delägarne inom stiften och Stockholms stad, en för hvarje, turvis valda revisorer; och äge direktionen att i början af hvarje år om valens förrättande erinra vederbörande domkapitel. Revisorerna välje sins emellan ordförande. Revisorernas sammanträde afslutas senast inom 14 dagar. Öfver revisionen afgifve revisorerna till direktionen berättelse, som befordras till trycket, för att dels aflemnas till Chefen för Ecklesiastikdepartementet, dels ibland delägarne utdelas.

§ 34.

Öfver gjorda anmärkningar afgifve direktionen ofördröjligen förklaring och, derest allt blifvit nöjaktigt förklaradt eller fog till anmärkningar icke funnits, tillstyrke revisorerna åt direktionen decharge för förvaltningen under det år, som revisionen omfattat.

§ 35.

Fel och förseelser af direktionen i afseende på balans- och räkenskapsfrågor skola genom revisorernas försorg åtalas inför Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt. Deras befullmäktigade ombud utföre målet efter revisorernas föreskrift och bevake inrättningens bästa.

§ 36.

Ordinarie bolagsstämma hålles i Stockholm hvart femte år på den tid direktionen bestämmer, och äge direktionen att i början af det året om anställande af val till fullmäktige dervid erinra samtliga domkapitlen.

Extra bolagsstämma hålles, när direktionen eller revisorerna finna en sådan nödig. I förra fallet äge direktionen och i senare fallet revisorerna att dertill utsätta tid och på ofvanskrifna sätt föranstalta om val af fullmäktige.

Fullmäktige välje sins emellan ordförande.

§ 37.

Bolagsstämma utgöres af 13, af och bland delägarne, valda fullmäktige, nämligen en för hvarje stift och en för Stockholms stad.

Infinner sig vid bolagsstämma annan delägare, må han i öfverläggningarne, men ej i besluten deltaga.

§ 38.

Föremål för bolagsstämmas förhandlingar vare:

1:o. att efter inhemtad kännedom om förvaltningen under den tid, som förflutit sedan nästföregående bolagsstämma, besluta om decharge samt afgifva berättelse och utlåtande; denna berättelse afgifves i underdånighet till Kongl. Maj:t och befordras till trycket för att utdelas på samma sätt som revisionsberättelsen;

2:o. bestämmande af inrättningens förvaltningskostnader;

3:o. förslag till ändringar i reglementet för inrättningen;

4:o. val af direktionsledamöter och suppleanter;

5:o. andra med inrättningen i gemenskap stående ämnen.

§ 39.

Val till revisorer sker inom de i tur varande stiften och Stockholms stad af delägarne, och val till fullmäktige inom alla stiften och Stockholms stad, på sätt konsistorierna förordna, och äga alla delägare vid dessa val lika rösträtt. Såväl revisorer som fullmäktige uppbära resekostnadsersättning och dagtraktamente i likhet med riksdagens revisorer.

Dessa kostnader gäldas såsom öfriga förvaltningsafgifter af grundfonden.

§ 40.

Förslag till ändringar eller tillägg till reglementet må väckas å bolagsstämma, men beslut om sådan ändring eller tillägg icke då fattas, utan hvile förslaget till definitift afgörande till näst följande stämma, då för förslagets antagande erfordras samtycke af minst åtta fullmäktige.

§ 41.

Detta förslag underställes Kongl. Maj:ts nådiga pröfning för vinnande af fastställelse.

Förslag till ändringar eller tillägg i detta reglemente böra ock Kongl. Maj:ts nådiga pröfning underställas och vinna nådig fastställelse, innan de kunna äga bindande kraft.

§ 42.

Det i nåder fastställda reglementet bör till trycket befordras och ett exemplar till hvarje delägare utdelas.

II A. **Förslag**

till

Reglemente

för Svenska Presterskapets Enke- och Pupill-kassa.

Kapitlet I.

Om delägarne.

§ 1.

Berättigade att, under de vilkor och bestämmelser, som nedanföre stadgas, inträda uti denna inrättning vare alla nuvarande, och förpligtade att deruti ingå alla efter denna inrättnings början blifvande ordinarie och extra ordinarie prestmän, konsistorii-notarier och konsistorii-amanuenser i riket.

§ 2.

Delägares såväl årsafgift som den pensionsandel, hvilken efter hans död tillfaller hans efterlefvande af tillskottsfonden (se §§ 9 och 18), bestämmes i viss procent af hans lön; pensionsandelen efter den lön, han senast innehaft.

Delägares årsafgift utgöres med 2 proc. af hans lön.

Hvarje lön beräknas härvid till det penningebelopp, hvilket Kongl. Maj:t i dess Ecklesiastik-Departement lagt till grund vid löneregleringen och hvilket återfinnes i den vid reglementet bifogade tabell 1. (Se komiterades förra Betänkande sidd. 60—78).

De löner, som icke äro reglerade, beräknas till det belopp, hvartill hvar och en enligt bevillningstaxeringens uppskattning, boställena inberäk-

nade, uppgår, och bör den, som enligt §§ 1 eller 3 såsom delägare inträder, i sådant fall till kassans direktion ofördröjligen lemna behörigt utdrag af bevillningstaxeringslängden.

Extra ordinarie prestmän erlägge afgift äfvensom deras enkor åtnjute pension bådadera beräknadt efter 600 R:drs lön.

Hvilken procent af aflidne delägares lön kommer att såsom pension åt hans efterlefvande utdelas, bestämmes efter föreskrifterna i §§ 12, 13 och 18.

§ 3.

Vill den, som enligt § 1 varit berättigad att vid inrättningens stiftelse i densamma såsom delägare ingå, men detta uraktlåtit, sedermera blifva delägare, vare det honom tillåtet, såvida han kan förete behörigt läkarebetyg efter bifogade promemoria; men erlägge dervid retroaktiv-afgift för de år, han sitt inträde uppskjutit, beräknad efter Tab. II A.

§ 4.

Ingår någon i kyrkans tjenst senare än vid 25 års ålder, vare han förbunden, att för de år, hvarmed hans ålder öfverskjuter 25, erlägga retroaktiv-afgift, på sätt Tab. II B föreskrifver, dock utan skyldighet att förete läkarebetyg.

För den, som förut icke innehaft någon tjenst med lön, eller ock tjenst, för hvilken han haft del i annan enke- och pupill-kassa, beräknas lönen vid retroaktiv-afgiftens erläggande såsom för extra ordinarie prestman.

§ 5.

Delägare, som ingår äktenskap med qvinna, hvilken är mer än 10 år yngre än han sjelf, erlägge åldersskilnads-afgift enligt Tab. III.

§ 6.

Den, som afsäger sig innehafvande befattning tillika med den dermed följande lön, må, om han så önskar, i inrättningen med fortfarande rättigheter och skyldigheter qvarstå. Den deremot, hvilken såsom emeritus erhåller lön, erlägge afgift efter den lön han innehaft före afskedstagandet, och åtnjute hans efterlefvande pension äfven i förhållande dertill.

För prestman, som erhåller läraretjenst, utbetales den för hans inträde i lärarestatens enke- och pupill-kassa erforderliga retroaktiv-afgift ur presterskapets tillskottsfond.

§ 7.

Delägare, som genom laga kraftvunnen dom blifvit embetet förlustig, vare från inrättningen skild. Om afsatt delägare vid sin död efterlemnar enka eller barn, erhålla dessa ur tillskottsfonden den pension, hvartill det matematiska värdet af mannens under dess tjenstetid gjorda insatser berättigar på sätt Tab. II C utvisar.

§ 8.

Ingen delägare må under något vilkor sina till inrättningen gjorda insatser återbekomma; ej heller må någon delägare från inrättningen utträda eller derifrån skiljas under andra förhållanden, än här förut nämnda äro.

Kapitlet II.

Om kassans tillgångar.

§ 9.

Uti Enke- och Pupill-kassans *Grundfond* ingå följande medel:

1:o det af Kongl. Maj:t dertill nådigst anslagna kapital;

2:o ett års behållen inkomst af hvarje presterlig beställning i riket, hvilken inkomst utfaller, då en viss beställning första gången efter reglementets fastställande varder ledig;

3:o all behållen inkomst vid prestsyssla, hvilken till följd af tvist eller annan omständighet kommer att stå ledig utöfver den lagliga tillträdestiden, samt vederlag under extra nådår.

I *Tillskottsfonden* ingå:

4:o den af presteståndet donerade f. d. arkivkassan samt Stockholms centonalkassa;

5:o delägares bidrag, så väl årsafgifter enligt § 2, som de retroaktivafgifter, hvilka enligt §§ 3, 4, och åldersskilnadsafgifter, som enligt § 5 skola erläggas.

Tillfaller någon enskild donation Enke- och Pupill-kassan, skola de deraf härflytande medel användas enligt gifvarens föreskrift, till förstärkande

af grundfonden, tillskottsfonden eller på annat sätt, som enligt direktionens ompröfning finnes vara med inrättningens syfte förenligt.

§ 10.

Delägares afgifter äro exsekutiva. Försummar delägare att afgift i vederbörlig tid inbetala, erlägge han för den ifrån förfallodagen öfverskjutande tiden $\frac{2}{3}$ procent i månaden.

§ 11.

Såväl räkenskaps- som pensions-året beräknas från den 1 maj såsom ecklesiastikåret.

Årsafgift erlägges för lägenhet af den, som lönen tillfaller, såväl under tjenste- som nåd-år. Sker ombyte under löpande år, så erlägges årsafgift af afträdaren, hvilken dock äger att af tillträdaren erhålla ersättning i mon af dess andel i årets lön.

Prestviges någon före den 1 november, erlägge han för då löpande år full årsafgift. Sker ordination senare, betale hälften.

Kapitlet III.

Om pensionärerna.

§ 12.

Pensionsberättigade enligt de i §§ 2, 7 och 18 stadgade grunder äro, så snart löneinkomsten af sysslan frånträdes:

1:o delägares efterlemnade enka;

2:o delägares efterlemnade barn:

a) då de icke fyllt 21 år;

b) efter fyllda 21 år, då de genom kropps- eller sinnessjukdom äro urståndsatta att till sitt uppehälle bidraga;

c) döttrar efter uppnådda 55 år, såvida de icke äro eller hafva varit gifta.

§ 13.

Ensam enka är berättigad till pension enligt §§ 2, 7 och 18; enka med ett barn åtnjute derå 30 procents förhöjning, enka med 2 barn 50 procents

förhöjning, enka med flere än 2 barn 10 procents ytterligare förhöjning för hvarje följande barn.

Barn, sedan modren dött eller trädt i nytt gifte, åtnjute: 1 barn 50 proc. af den pension, som skulle modren tillfalla; 2 barn modrens hela pension; 3 barn samma pension med 30 procents förhöjning; 4 barn pensionsbeloppet med 50 procents förhöjning; flere än fyra barn ytterligare 10 proc. förhöjning för hvarje barn utöfver nämnda antal.

De i nästföregående § mom. 2 b) och c) omförmälda erhålla 50 proc. hvar af modrens pension.

§ 14.

Pensionsrätt förloras:

1:o. då pensionär dör eller träder i äktenskap; och beräknas sista pensionen till slutet af det halfår, under hvilket förändringen timat.

2:o. för minderåriga barn med utgången af det halfår, under hvilket de fyllt 21 år.

§ 15.

Pension, som under tio år icke blifvit uttagen på sätt nedanföre stadgas, återfalle till fonden.

§ 16.

Pensionerna kunna icke för skuld utmätas eller seqvestreras. Pantförskrifning af eller invisning i denna tillgång vare ogild. Pensionens utbetalning i förskott vare icke tillåten.

Kapitlet IV.

Om pensionsinrättningens utgifter.

§ 17.

Pensionsinrättningens utgifter vare:

1:o. oundgängliga förvaltningsomkostnader; dessa bestridas af kaduk-medlen (§ 9, 3:o). Befinnas dessa otillräckliga, fylles bristen till $\frac{3}{4}$ af presterskapets, $\frac{1}{4}$ af lärarnes grundfond;

2:o. utdelningen till pensionärer;

3:o. möjligen blifvande utgifter enligt § 6.

§ 18.

Pensionsutdelningen sker efter följande grunder:

Sedan genom fullständig redovisning behållna årsinkomsten med afdrag af alla förvaltningskostnader blifvit känd, bestämmes derefter den summa, som under nästföljande år till alla dåvarande pensionärer får utdelas särskildt af grundfonden, särskildt af tillskottsfonden.

A. *Grundfonden.*

Den summa, som ur grundfonden får utdelas under nästa år, bestämmes på följande sätt:

1:o beräknar man närvarande värdet af de vid räkenskapsårets början ännu icke influtne vakansmedel (§ 9, mom. 2) och adderar detta värde till kassans då varande verkliga behållning af utlånade kapitaler och kontant inneliggande medel; Se Tab. IV.

2:o beräknas den räntefot, hvarefter under föregående år kassans medel varit fruktbara;

3:o efter denna räntefot beräknas ett års inkomst af den i mom. 1 funna summan;

4:o af den så beräknade årsinkomsten utdelas så många procent, som för hvarje år i Tab. V bestämmes.

Denna summa utdelas i lika lotter till alla innehafvare af hel pension och proportionsvis till dem, som enligt § 13 hafva mer eller mindre.

B. *Delägarnes tillskottsfond.*

Utdelningssumman utgöres af den i Tab. V för hvarje år bestämda procent af förra årets verkliga inkomst.

Denna summa utdelas derefter till pensionärerna i proportion mot deras aflidne mäns och fäders senast innehafda lön och föröfrigt med iakttagande af hvad § 13 föreskrifver.

Kapitlet V.

Om inrättningens styrelse och förvaltning.

§ 19.

Inrättningen åtnjute samma rättigheter och förmåner, som civilstatens enke- och pupill-kassa.

§ 20.

Inrättningens styrelse och förvaltning anförtros åt en direktion, som för sina åtgärder ansvarar efter lag. Direktionen hafve sina sammanträden i Stockholm.

Denna direktion utgöres af fem ledamöter, af hvilka en tillika är ordförande. Dessa nämnas första gången af Kongl. Maj:t och väljas sedermera, ordföranden särskildt och de fyra öfriga ledamöterna särskildt, vid ordinarie bolagsstämma, som tillika utser suppleant för hvarje ledamot.

§ 21.

Direktionen sammanträde på kallelse af ordföranden, så ofta inrättningens angelägenheter det påkalla. Skulle ordföranden hafva förfall, före den i första rummet valde ledamoten ordet. Beslut må ej fattas, der icke tre ledamöter äro närvarande. I händelse af lika röster gälle den mening, hvilken ordföranden biträder.

§ 22.

Direktionen utser till sitt biträde en sekreterare, som tillika är ombudsman, samt en kamrerare, som derjemte är kassaförvaltare. Direktionen äger tillika rättighet att till sin betjening antaga en vaktmästare.

Skulle så nödigt pröfvas, må direktionen tillika utse och antaga ett ombud för hvarje stift.

Dessa tjenstemän fullgöre sina uppdrag enligt detta reglemente och den instruktion, som af direktionen varder dem meddelad.

§ 23.

Direktionens ordförande, som tillika är verkställande direktör, äfvensom öfriga ledamöter, åtnjute tills vidare ett arvode, som första gången vid deras tillsättning af Kongl. Maj:t bestämmes och sedermera å bolagsstämma.

Arvode åt sekreteraren och kamreraren äfvensom lön åt vaktmästaren bestämmes för första året af direktionen och sedan af denna i samråd med revisorerna.

§ 24.

Direktionen ansvare gemensamt för pensionsinrättningens fonder och medel samt låte sig angeläget vara att, så snart som möjligt, göra alla medel emot behörig säkerhet fruktbara, så vidt de icke behöfva inneligga för inrättningens ändamål.

§ 25.

Alla värdepapper och kontanta medel förvaras uti inrättningens kassakista, hvilken vare försedd med trenne lås, till hvilka ordföranden, en ledamot och kamreraren hafva hvar sin nyckel.

§ 26.

1) De i 9 § 2:o och 3:o omnämnda behållna inkomster af ecklesiastiksysslor uppbäras af konsistorierna, för att till Enke- och Pupillkassans direktion öfverlemnas och redovisas, mot hittills vanlig provision.

2) Kontraktsprostarne infordre årligen i november månad ifrån kontrakternas pastorer noggranna förteckningar öfver de pensionärer, som inom deras respektive pastorater äro boende jemte uppgift å deras ålder, för barn mellan 21 och 55 års ålder derjemte bestyrkt uppgift om sådan sjuklighet som § 12 mom. 2 b) omförmäler, samt insände dessa uppgifter till direktionen eller dess stiftsombud före december månads utgång.

§ 27.

Pensionär, som ändrat vistelseort, anmäle sig, inom 14 dagar efter inflyttningen, hos pastorsembetet och tillkännagifve sin pensionsrätt. Underlåtes detta, åligger det pensionären, att inom december månads slut sjelf anmäla sig hos direktionen till pensions utbekommande. Vid sådan anmälan bör vara bifogadt betyg om pensionärs ålder, särskildt för enka och särskildt för hvarje pensionsberättigadt barn, samt derjemte intyg om oförmåga att bidraga till sitt uppehälle i det fall, att pension af denna anledning sökes; och för döttrar öfver 55 års ålder intyg, att de hvarken äro eller varit gifta. Sådant betyg bör vara utgifvet af prest eller, om pensionär vistas utrikes, af svensk konsul.

§ 28.

Under maj månads lopp infordre kontraktsprostarne af delägarne inom kontraktet och rektorerna af delägarne vid läroverken de afgifter, som skola under det löpande året till inrättningen erläggas, och redovise dem inför direktionen eller dess stiftsombud före juni månads utgång med uppgift å de delägare, hvilka möjligen försummat inbetalning. Inrättningens ombudsman vidtage sedan ofördröjligen lagliga åtgärder till indrifvande af resterande medel.

§ 29.

Direktionen verkställe granskning af pensionslistorna och bestämme pensionsbeloppen hvarje år före januari månads utgång.

§ 30.

Utdelning af pensionerna sker tills vidare en gång om året, nämligen uti februari månad. Pensionär hafve rätt att uppbära pension antingen, efter derom gjord anmälan, omedelbarligen hos direktionen, eller hos den eller de personer inom stiften, å hvilken eller hvilka direktionen lemnat anvisning.

§ 31.

Pensionsinrättningens direktion och stiftsombud samt kontraktsprostarne åtnjute fribrefsrätt i alla de ärenden, som inrättningen angå.

§ 32.

Direktionen äger att för tjenstefel anställa åtal emot underlydande tjenstemän, stiftsombud inberäknade, äfvensom att, der nödigt pröfvas, utan föregånget åtal genast förafskeda felaktig tjensteman. Dock böra i senare fallet minst fyra af direktionens ledamöter vara om beslutet ense.

Kapitlet VI.

Om det inseende öfver pensionsinrättningen, som tillkommer delägarne, samt om förvaltningens och räkenskapernas granskning.

§ 33.

Revision af förvaltning, räkenskaper och tillgångar verkställes i Stockholm hvarje år under förra hälften af augusti månad genom 3 af delägarne gemensamt med lärarne vid elementarläroverken inom stiften och Stockholms stad, en från hvarje, turvis valda revisorer och äge direktionen att i början af hvarje år om valens förrättande erinra vederbörande domkapitel. Revisorerna välje sins emellan ordförande. Revisorernas sammanträde afslutas senast inom 14 dagar. Öfver revisionen afgifve revisorerna till direktionen berättelse, som befordras till trycket, för att dels aflemnas till Chefen för Ecklesiastikdepartementet, dels ibland delägarne utdelas.

§ 34.

Öfver gjorda anmärkningar afgifve direktionen ofördröjligen förklaring och, derest allt blifvit nöjaktigt förklaradt eller fog till anmärkningar icke funnits, tillstyrka revisorerna åt direktionen decharge för förvaltningen under det år, som revisionen omfattat.

§ 35.

Fel och förseelser af direktionen i afseende på balans- och räkenskapsfrågor skola genom revisorernas försorg åtalas inför Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt. Deras befullmäktigade ombud utföre målet efter revisorernas föreskrift och bevake inrättningens bästa.

§ 36.

Ordinarie bolagsstämma hålles i Stockholm hvart femte år på den tid direktionen bestämmer, och bör direktionen i början af det året om anställande af val till fullmäktige dervid erinra samtliga domkapitlen.

Extra bolagsstämma hålles, när direktionen eller revisorerna finna en sådan nödig. I förra fallet äge direktionen och i senare fallet revisorerna att dertill utsätta tid och på ofvanskrifna sätt föranstalta om val af fullmäktige.

Fullmäktige välje sins emellan ordförande.

§ 37.

Bolagsstämma utgöres af 13, af och bland delägarne, valda fullmäktige nämligen en för hvarje stift och en för Stockholms stad.

Infinner sig vid bolagsstämma annan delägare, må han i öfverläggningarna, men ej i besluten deltaga.

§ 38.

Föremål för bolagsstämmas förhandlingar vare:

1:o. att efter inhemtad kännedom om förvaltningen under den tid, som förflutit sedan nästföregående bolagsstämma, besluta om decharge, samt afgifva berättelse och utlåtande; denna berättelse afgifves i underdånighet till Kongl. Maj:t samt befordras till trycket för att utdelas på samma sätt som revisionsberättelsen;

2:o. bestämmande af inrättningens förvaltningskostnader;

3:o. förslag till ändringar i reglementet för inrättningen;

4:o. val af direktionsledamöter och suppleanter;
5:o. andra med inrättningen i gemenskap stående ämnen.

§ 39.

Val till revisorer sker inom de i tur varande stiften och Stockholms stad af delägarne och val till fullmäktige inom alla stiften och Stockholms stad på sätt domkapitlen förordna, och äga alla delägare vid dessa val lika rösträtt. Såväl revisorer som fullmäktige uppbära resekostnadsersättning och dagtraktamente i likhet med riksdagens revisorer.

Dessa kostnader gäldas såsom öfriga förvaltningsafgifter af grundfonden.

§ 40.

Förslag till ändringar eller tillägg till reglementet må väckas å bolagsstämma, men beslut om sådan ändring eller tillägg icke då fattas, utan hvile förslaget till definitift afgörande till näst följande stämma, då för förslagets antagande erfordras samtycke af minst åtta fullmäktige.

§ 41.

Detta förslag underställes Kongl. Maj:ts nådiga pröfning för vinnande af fastställelse.

Förslag till ändringar eller tillägg i detta reglemente böra ock Kongl. Maj:ts nådiga pröfning underställas och vinna nådig fastställelse, innan de kunna äga bindande kraft.

§ 42.

Det i nåder fastställda reglementet bör till trycket befordras och ett exemplar till hvarje delägare utdelas.

II B. **Förslag**

till

Reglemente

för Svenska Elementarlärarestatens i Riket Enke- och Pupill-kassa.

Kapitlet I.

Om delägarne.

§ 1.

Berättigade att under de vilkor och bestämmelser, som nedanföre stadgas, inträda uti denna inrättning, vare alla nuvarande, och förpligtade att deruti ingå alla efter denna inrättnings början blifvande ordinarie elementar- och seminarii-lärare, som hafva presterlig tjenstårsberäkning, undantagande lektorer med præbende, såsom delägare i presterskapets enke- och pupillkassa.

§ 2.

Delägares så väl årsafgift, som den pensionsandel, hvilken efter hans död tillfaller hans efterlefvande af tillskottsfonden (se §§ 9 och 18) bestämmas i viss procent af hans lön; pensionsandelen efter den lön han senast innehaft.

Delägares årsafgift utgöres med 2 procent af hans lön.

Rektor vid högre elementarläroverk erlägge afgift endast för den lön, hvartill han såsom lektor är berättigad, så vida han icke förbinder sig att allt framgent erlägga afgift för hela rektorslönen, i hvilket fall hans efterlefvande komma i åtnjutande af derefter beräknad pensionsandel.

Hvilken procent af aflidne delägares lön kommer att såsom pension åt hans efterlefvande utdelas, bestämmes i §§ 12, 13 och 18.

§ 3.

Se reglem. för presterskapets enke- och pupill-kassa.

§ 4.

Inträder någon i skolans tjenst såsom ordinarie senare än vid 25 års ålder, vare han förbunden att för de år, hvarmed hans ålder öfverskjuter 25, erlägga retroaktivafgift på sätt Tab. II. B föreskrifver, dock utan skyldighet att förete läkarebetyg.

För den som förut icke innehaft någon tjenst med lön eller ock tjenst, för hvilken han haft del i annan enke- och pupill-kassa, beräknas lönen vid retroaktivafgiftens erläggande efter lägsta lönegraden.

§ 5.

Se regl. för prestersk. enke- och pupill-kassa.

§ 6.

Den som afsäger sig innehafvande befattning utan rätt till emeritilön äger rättighet att om han så önskar i inrättningen med fortfarande rättigheter och skyldigheter qvarstå. Den deremot, hvilken såsom emeritus erhåller lön, erlägge afgift efter den lön han innehaft före afskedstagandet och åtnjute hans efterlefvande pension äfven i förhållande dertill.

För lärare, som befordras till presterlig tjenst, utbetales den för hans inträde i presterskapets enke- och pupill-kassa erforderliga retroaktivafgiften ur lärarnes tillskottsfond.

§§ 7 och 8.

Se regl. för prestersk. enke- och pupill-kassa.

Kapitlet II.

Om kassans tillgångar.

§ 9.

Uti enke- och pupill-kassans *grundfond* ingår det af statsmedel beviljade årliga anslag.

Uti *tillskottsfonden* ingå delägares bidrag, så väl årsafgifter enl. § 2, som de retroaktivafgifter, hvilka enligt §§ 3 och 4, och åldersskilnadsafgifter, som enligt § 5 skola erläggas.

Om donationer (se regl. för presterskapets enke- och pupill-kassa).

§ 10.

Se nyssnämnda reglemente.

§ 11.

Så väl räkenskaps- som pensions-året räknas från den 1 maj såsom ecklesiastikåret.

Årsafgift erlägges af den som lönen tillfaller så väl under tjeneste- som nåd-år.

Tillträder någon befattning före den 1 november, erlägge han för då löpande år full årsafgift; tillträder han senare, betale hälften, allt så vida han icke vid annan läraretjenst årsafgift erlagt.

§§ 12, 13, 14, 15, 16, 17.

Se regl. för presterskapets enke- och pupill-kassa.

§ 18.

Pensionsutdelningen sker efter följande grunder:

Sedan genom fullständig redovisning behållna årsinkomsten med afdrag af alla förvaltningsomkostnader blifvit känd, bestämmes derefter den summa, som under nästföljande år till alla dåvarande pensionärer får utdelas särskildt af grundfonden, särskildt af tillskottsfonden.

A. *Grundfonden.*

Den summa, som ur grundfonden hvarje år får utdelas utgöres af så många procent af föregående årets behållna inkomst, som i tabellen V bestämmes.

Denna summa utdelas i lika lotter till alla innehafvare af hel pension och proportionsvis till dem, som enligt § 13 hafva mer eller mindre.

B. *Delägarnes tillskottsfond.*

Utdelningssumman utgöres af den i tab. V för hvarje år bestämda procent af fondens inkomst under nästföregående år.

Denna summa utdelas derefter till pensionärerna i proportion mot deras aflidne mäns och fäders senast innehafda lön och för öfrigt med iakttagande af hvad § 13 föreskrifver.

Kapitlet V.

§§ 19—25.

Se reglementet för presterskapets enke- och pupill-kassa.

§ 26.

Se mom. 2 af nyssnämnda reglemente.

§ 27.

Se nyssnämnda reglemente.

§ 28.

Rektorerna infordre under maj månads lopp de afgifter, som af delägarne vid läroverket skola under det löpande året till inrättningen erläggas etc. (Se regl. för presterskapets enke- och pupill-kassa).

§§ 29—30.

Se regl. för presterskapets enke- och pupill-kassa.

§ 31.

Pensionsinrättningens direktion och stiftsombud samt kontraktsprostarne och rektorerne åtnjute fribrefsrätt i alla de ärenden, som inrättningen angå.

Alla följande paragrafer äro lika med motsvarande i reglementet för presterskapets enke- och pupill-kassa.

Tab. I.

Se komiterades förra underdåniga betänkande sidd. 60—78.

Tab. II.

a_n = antalet lefvande vid åldern n.

L_n = värdet af en lifränta, som utgår med 1 rdr vid hvarje års slut, så länge en nu n-årig person lefver.

$1+L_n$ = värdet af en lifränta, som utgår med 1 rdr vid hvarje års början, så länge nyssnämnde person lefver. (Allmänna enke- och pupillkassans dödlighetserfarenhet och $4^1/_2$ proc. räntefot.)

Ålder.	Log. $\frac{a_{n+1}}{a_n}$	$1+L_n$	Log. D_n = Log. $\frac{a_n}{(1,045)^n}$
25	9,99661—10	17.3123	4.47561
26	9,99655—10	17.1800	4.45311
27	9,99647—10	17.0429	4.43054
28	9,99639—10	16.9017	4.40789
29	9,99631—10	16.7560	4.38517
30	9.99621—10	16.6055	4.36236
31	9.99611—10	16.4507	4.33945
32	9.99599—10	16.2912	4.31645
33	9.99587—10	16.1275	4.29332
34	9.99575—10	15.9593	4.27008
35	9.99559—10	15.7862	4.24671
36	9.99548—10	15.6093	4.22318
37	9.99534—10	15.4264	4.19955
38	9.99518—10	15.2382	4.17577

Ålder.	Log. $\frac{a_{n+1}}{a_n}$	$1+L_n$	Log. $D_n = \text{Log.}\frac{a_n}{(1,045)^n}$
39	9.99498—10	15.0450	4.15183
40	9.99476—10	14.8476	4.12770
41	9.99453—10	14.6464	4.10334
42	9.99428—10	14.4413	4.07876
43	9.99402—10	14.2324	4.05392
44	9.99374—10	14.0195	4.02882
45	9.99344—10	13.8029	4.00345
46	9.99313—10	13.5827	3.97777
47	9.99280—10	13.3585	3.95178
48	9.99245—10	13.1306	3.92547
49	9.99207—10	12.8988	3.89880
50	9.99167—10	12.6633	3.87176
51	8.99121—10	12.4242	3.84431
52	9.99071—10	12.1824	3.81640
53	9.99018—10	11.9382	3.78800
54	9.98961—10	11.6919	3.75906
55	9.98900—10	11.4435	3.72955
56	9.98835—10	11.1934	3.69944
57	9.98767—10	10.9417	3.66867
58	9.98696—10	10.6882	3.63722
59	9.98621—10	10.4328	3.60507
60	9.98543—10	10.1753	3.57216
61	9.98463—10	9.9153	3.53848
62	9.98378—10	9.6521	3.50399
63	9.98288—10	9.3855	3.46865
64	9.98192—10	9.1151	3.43242
65	9.98091—10	8.8408	3.39522
66	9.97989—10	8.5618	3.35701
67	9.97870—10	8.2766	3.31779
68	9.97733—10	7.9863	3.27737
69	9.97578—10	7.6919	3.23559
70	9.97405—10	7.3940	3.19225
71	9.97231—10	7.0932	3.14718
72	9.97010—10	6.7866	3.10038

Ålder.	Log. $\frac{a_{n+1}}{a_n}$	$1+L_n$	Log. $D_n = \text{Log.} \frac{a_n}{(1{,}045)^n}$
73	9.96738—10	6.4780	3.05136
74	9.96417—10	6.1710	2.99962
75	9.96047—10	5.8684	2.94468
76	9.95642—10	5.5723	2.88603
77	9.95175—10	5.2824	2.82333
78	9.94645—10	5.0010	2.75597
79	9.94053—10	4.7297	2.68330
80	9.93399—10	4.4695	2.60472
81	9.92608—10	4.2207	2.51959
82	9.91766—10	3.9902	2.42655
83	9.90872—10	3.7770	2.32510
84	9.89927—10	3.5808	2.21470
85	9.88930—10	3.4009	2.09485
86	9.87937—10	3.2374	1.96504
87	9.86918—10	3.0867	1.82529
88	9.85872—10	2.9470	1.67536
89	9.84799—10	2.8169	1.51496
90	9.83696—10	2.6944	1.34383
91	9.82572—10	2.5773	1.16168
92	9.81421—10	2.4621	0.96828
93	9.80245—10	2.3436	0.76337
94	9.79043—10	2.2128	0.54671
95	9.77815—10	2.0534	0.31802
96	9.75587—10	1.8347	0.07706
97	9.74359—10	1.5302	9.81381—10
98	∞	1.0000	9.53828—10

A.

Den i § 3 omnämnda retroaktivafgiften beräknas efter följande formel:

$$R_m^n = 0{,}02\,[l_m\,(1 + L_m)\,.\,\frac{D_m}{D_n} + T_1\,(1 + L_{m_1})\,\frac{D_{m_1}}{D_n} + T_2\,(1 + L_{m_2})\,\frac{D_{m_2}}{D_n} + \ldots\ldots]$$
$$- 0{,}02\,[l_m + T_1 + T_2 + \ldots.]\,(1 + L_n)$$ hvarest

m = deälgarens ålder vid pensionsinrättningens början,
n = » » » inträdet i inrättningen,

R^n_m = den retroaktivafgift, som delägaren skall erlägga vid sitt inträde i inrättningen,

l_m = delägarens lön vid inrättningens början,

$T_1, T_2 \ldots\ldots$ = de successiva löneförökningar, som delägaren erhållit, under tiden från inrättningens början till hans inträde i densamma,

$m_1, m_2 \ldots\ldots$ = de respektive åldrar, som han hade vid erhållandet af dessa löneförökningar.

Ex. 1. A är vid pensionsinrättningens början 40 år gammal och har en lön af 3000 rdr. Han dröjer att ingå i inrättningen, tills han fyller 50 år och har då fortfarande samma lön. Hvilken retroaktivafgift skall han då betala? Svar: 846 rdr.

Man har nämligen

$$R^{50}_{40} = 0{,}02 \times 3000 \times 14{,}8476 \times \frac{D_{40}}{D_{50}} - 0{,}02 \times 3000 \times 12{,}6633 = 846.$$

Ex. 2. B är vid pensionsinrättningens början 40 år och har en lön af 3000 rdr. Vid 43 års ålder får han en lön af 5000 rdr. Han ingår dock ej i inrättningen förrän efter fyllda 50 år och har då fortfarande en lön af 5000 rdr. Huru mycket skall han då betala i retroaktivafgift? Svar: 1206 Rdr.

Man har nämligen

$$R^{50}_{40} = 0{,}02 \left[3000 \times 14{,}8476 \times \frac{D_{40}}{D_{50}} + 2000 \times 14{,}2324 \times \frac{D_{43}}{D_{50}}\right] - \\ - 0{,}02 \times 5000 \times 12{,}6633.$$

B.

Den i § 4 omnämnda retroaktivafgiften beräknas efter följande formel:

$$R^n_{25} = 0{,}02\ l\,[(1 + L_{25}) - (1 + L_n)],$$

hvarest

l = den lön, hvarefter retroaktivafgiften beräknas.

Ex. A ingår i kyrkans tjenst vid 33 års ålder. Huru stor retroaktivafgift skall han betala? Svar: 14 rdr.

Man har nämligen

$$R^{33}_{25} = 0{,}02 \times 600\ [17{,}3123 - 16{,}1275] = 14,$$

alldenstund extra ordinarie prestmans lön antages = 600 rdr.

C.

Den pension ur tillskottsfonden, till hvilken afsatt tjenstemans enka berättigas enligt § 7, uträknas enligt följande formel:

$$P_n = \frac{R^n_m}{R^n_m + 0{,}02\ l_n\,(1 + L_n)} \times P,$$

hvarest

P_n = enkans blifvande pension ur tillskottsfonden,

R^n_m = den retroaktivafgift, som den afsatte skulle enligt tab. II A erlagt, om han först nu inträdt i pensionsinrättningen,

P = den pension ur tillskottsfonden, som enkan skulle erhållit, om mannen innehaft tjensten till sin död.

Ex. 1. B ingick i pensionsinrättningen vid 40 års ålder och hade en lön af 3000 rdr. Vid 43 års ålder fick han en lön af 5000 rdr. Han afsattes vid fyllda 50 år. Huru stor pension får hans enka efter hans död? Svar: $0{,}49\ P$.

Man har nämligen

$$P_{50} = \frac{R^{50}_{40}}{R^{50}_{40} + 0{,}02\ l_{50}\,(1 + L_{50})} \times P = \frac{1206}{1206 + 0{,}02 \times 5000 \times 12{,}6633} \times P =$$
$$= 0{,}49\ P.$$

Ex. 2. En lärare tillträder ordinarie tjenstebefattning vid 32 års ålder med 2000 rdrs lön, erhåller vid 37 års ålder 2500 rdrs lön och afsättes vid 40 års ålder. Huru stor pension erhåller enkan vid hans död? Svar: $0{,}39\ P$.

Man har nämligen

retroaktivafgiften för inträde enligt tab. II B =

$$R^{32}_{25} = 0{,}02 \times 1000\ [17{,}3123 - 16{,}2912] = 20{,}422;$$

vidare blir, enligt tab. II A,

$$R^{40}_{32} = 0{,}02 \,.\left[2000 \,.\, 16{,}2912 \,.\, \frac{D_{32}}{D_{40}} + 500 \,.\, 15{,}4264\ \frac{D_{37}}{D_{40}}\right] - 0{,}02 \,.\, 14{,}8476 \,.\, 2500,$$

hvadan

$$R^{40}_{25} = 20{,}422 \times \frac{D_{32}}{D_{40}} + 651{,}648 \times \frac{D_{22}}{D_{40}} + 154{,}264 \times \frac{D_{37}}{D_{40}} - 742{,}38 = 477{,}55$$

och således

$$P_{40} = \frac{477{,}55}{477{,}55 + 0{,}02 \times 14{,}8476 \times 2500} \times P = 0{,}39\ P.$$

Tab. III.

a.

Tabell, utvisande åldersskilnadsafgiften, då denna erlägges på en gång. Mannens lön tages till enhet (=1,00).

Mannens ålder.	Hustruns ålder.											
	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
25	0,00											
30	0,07	0,00										
35	0,10	0,03	0,00									
40	0,13	0,06	0,03	0,00								
45	0,17	0,10	0,07	0,04	0,00							
50	0,21	0,14	0,13	0,08	0,04	0,00						
55	0,28	0,21	0,18	0,15	0,11	0,06	0,00					
60	0,35	0,29	0,25	0,21	0,17	0,11	0,07	0,00				
65	0,42	0,35	0,31	0,29	0,26	0,20	0,14	0,08	0,00			
70	0,53	0,42	0,38	0,36	0,34	0,28	0,22	0,17	0,08	0,00		
75	0,53	0,53	0,53	0,53	0,41	0,38	0,32	0,24	0,17	0,10	0,00	
80	0,53	0,53	0,53	0,53	0,53	0,53	0,51	0,35	0,27	0,18	0,10	0,00

b.

Tabell utvisande åldersskilnadsafgiften, då denna erlägges årligen så länge mannen och hustrun begge lefva. Mannens lön tages äfven här till enhet.

Mannens ålder.	Hustruns ålder.											
	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
25	0,00											
30	0,0047	0,00										
35	0,0070	0,0021	0,00									
40	0,0095	0,0044	0,0022	0,00								
45	0,0033	0,0079	0,0056	0,0032	0,00							
50	0,0178	0,0119	0,0111	0,0069	0,0035	0,00						
55	0,0260	0,0196	0,0169	0,0142	0,0105	0,0058	0,00					
60	0,0362	0,0301	0,0261	0,0221	0,0180	0,0118	0,0077	0,00				
65	0,0496	0,0415	0,0369	0,0347	0,0313	0,0243	0,0173	0,0101	0,00			
70	0,0743	0,0590	0,0535	0,0509	0,0483	0,0401	0,0319	0,0251	0,0121	0,00		
75	0,0443	0,0743	0,0743	0,0735	0,0726	0,0676	0,0574	0,0437	0,0316	0,0191	0,00	
80	0,0743	0,0743	0,1743	0,0743	0,0743	0,0743	0,0743	0,0743	0,0642	0,0437	0,0251	0,00

c.

Tabell utvisande den procent af åldersskillnadsafgiften å tabell III a och b, som skall erläggas af de i § 5 nämnda, hvilka ingå äktenskap under pensionsinrättningens 24 första år.

Årets ordnings-nummer.	Procent.	Årets ordnings-nummer.	Procent.	Årets ordnings-nummer.	Procent.
1	0	9	59	17	83
2	0	10	62	18	86
3	41	11	65	19	89
4	44	12	68	20	92
5	47	13	71	21	95
6	50	14	74	22	98
7	53	15	77	23	100
8	56	16	80	24	100

Tab. IV.

Nuvarande ålder.	Den premie för en gång, som en man skall betala för en lifförsäkring å 100 rdr.	Nuvarande ålder.	Den premie för en gång, som en man skall betala för en lifförsäkring å 100 rdr.
25	25,45	50	45,47
26	26,02	51	46,50
27	26,61	52	47,54
28	27,22	53	48,59
29	27,85	54	49,65
30	28,49	55	50,72
31	29,16	56	51,80
32	29,85	57	52,88
33	30,55	58	53,98
34	31,28	59	55,08
35	32,02	60	56,18
36	32,78	61	57,30
37	33,57	62	58,44
38	34,38	63	59,59
39	35,21	64	60,75
40	36,06	65	61,93
41	36,93	66	63,13
42	37,81	67	64,36
43	38,71	68	65,61
44	39,63	69	66,88
45	40,56	70	68,16
46	41,51	71	69,46
47	42,48	72	70,78
48	43,46	73	72,11
49	44,46	74	73,43

Nuvarande ålder.	Den premie för en gång, som en man skall betala för en lifförsäkring å 100 rdr.	Nuvarande ålder.	Den premie för en gång, som en man skall betala för en lifförsäkring å 100 rdr.
75	74,73	88	87,31
76	76,01	89	87,87
77	77,25	90	88,40
78	78,47	91	88,90
79	79,63	92	89,40
80	80,75	93	89,91
81	81,83	94	90,47
82	82,82	95	91,16
83	83,74	96	92,10
84	84,58	97	93,41
85	85,36	98	95,69
86	86,06	99	100,00
87	86,71		

Allmänna Enke- och Pupill-kassans dödlighetserfarenhet. $4^1/_2$ % räntefot.

Ex. En kyrkoherde är 40 år gammal vid bokslutet. Hans pastorat är enligt löneregleringen taxeradt till 6000 rdr. Huru mycket skall afsättas för hans räkning i grundfonden? Svar: 1651 rdr.

Förklaring. Emedan efter hans död vice pastorn anses få 1000 rdr, blir nettolönen 5000 rdr. 50 gånger 36,06 (= det mot åldern 40 svarande talet) eller 1803 rdr är således kapitalvärdet af hans nettolön, om den utfaller vid dödsfall; men emedan man ej får antaga, att denna summa utfaller förrän två år efter döden, bör man ytterligare dividera med $(1{,}045)^2$, hvarvid man erhåller 1651 rdr eller det kapital, som vid bokslutet bör uppföras såsom tillgång i kassan på grund af nyssnämnde pastorslägenhet.

Tab. V.

Tabell, som utvisar, hvilken procent af föregående års å grundfonden beräknade årsinkomst får nästföljande år utdelas.

År.	Procent.	År.	Procent.	År.	Procent.
1	0	14	39,985	27	70,442
2	0	15	43,174	28	71,118
3	3,348	16	46,238	29	71,720
4	6,725	17	49,303	30	72,314
5	10,148	18	52,376	31	72,773
6	13,591	19	55,391	32	73,225
7	17,032	20	58,416	33	73,607
8	20,396	21	61,461	34	73,921
9	23,786	22	64,530	35	74,227
10	27,134	23	66,959	36	74,466
11	30,372	24	67,881	37	74,638
12	33,615	25	68,859	38	74,741
13	36,862	26	69,688		

Efter samma procent å tillskottsfondens *verkligen* influtna årsinkomst bestämmes utdelningssumman för följande år af denna fond.

Beräkning af pensionernas sannolika storlek.

Komiterade hafva i förra betänkandet sid. 89 för beräkningen af en enkas pension ur tillskottsfonden framställt följande formel:

$$k : s = l : x,$$

hvarvid k betecknat hela tillskottsfonden,
s » maximum af utdelningssumma,
l » mannens sista lön,
x » enkans pension ur tillskottsfonden.

Emellertid hafva komiterade genom en af de inkomna anmärkningarne blifvit gjorda uppmärksamma derå, att nämnda formel i sjelfva verket angifver pensionsbeloppen för låga. Vi lemna här efter den ledning nyssnämnda anmärkning gifvit en noggrannare beräkning af desamma:

Låt

$p_1, p_2, p_3 \ldots\ldots p_m$ beteckna enkepensionerna under ett visst år, och

$l_1, l_2, l_3 \ldots\ldots l_m$ de aflidne männens sist innehafda löner samt antag

p = medelpensionen.

Då måste, emedan pensionerna till enkorna ur tillskottsfonden böra vara proportionella mot de aflidne männens löner,

$$\frac{p_1}{l_1} = \frac{p_2}{l_2} = \frac{p_3}{l_3} \ldots\ldots = \frac{p_m}{l_m} = \frac{p_1 + p_2 + p_3 + \ldots\ldots + p_m}{l_1 + l_2 + l_3 + \ldots\ldots + l_m} = \frac{mp}{l_1 + l_2 + l_3 + \ldots\ldots + l_m}.$$

Men öfver hufvud taget bör summan af de aflidne männens löner förhålla sig till summan af alla delägarnes löner, som antalet af de aflidne männen förhåller sig till antalet n af alla delägarne. Således är

$$(l_1 + l_2 + l_3 + \ldots\ldots + l_m) : \Sigma l = m : n,$$

hvilken analogi gifver

$$l_1 + l_2 + l_3 + \ldots\ldots + l_m = \frac{m}{n} \cdot \Sigma l.$$

Genom insättning häraf i ofvanstående eqvation erhålles

$$\frac{p_1}{l_1} = \frac{p_2}{l_2} = \ldots\ldots \frac{p_k}{l_k} = \frac{p_m}{l_m} = \frac{np}{\Sigma l}$$

och således

$$p_k = \frac{np}{\Sigma l} \cdot l_k.$$

Då prestmän och skollärare sammanslås till ett helt, blifva

$n = 2500 + 860 = 3360,$

$p = \frac{1200 \,.\, 200 + 430 \,.\, 149{,}7 \,^{*)}}{1630} = 187,$

$\Sigma l = 7{,}517{,}000 + 2{,}000{,}000 = 9{,}517{,}000.$

Genom insättning af dessa värden erhålles

$p_k = 0{,}066 \,.\, l_k.$

Då pensionen ur grundfonden utgör 200 rdr, blifver alltså hela pensionsbeloppet

$P_k = 200 + 0{,}066 \,.\, l_k.$

Ex. Om den aflidne mannens sista lön vore 3000 rdr, blefve enkans pension $= 200 + 0{,}066 \times 3000 = 398$ rdr.

---

*) 1200 = antalet prestenkor,
430 = antalet lärareenkor,
200 = prestenkornas medelpension } ur tillskottsfonden (Förra bet. Sidd. 89, 90).
149,7 = lärareenkornas medelpension }

Rättelse.

Förra betänkandet. Sid. 68.	*Står:*	Wester Fernebo	3450.	1900.
	Läs:	Wester Fernebo	6920.	2420.